

VIOLET - istoria unei culori a individualității si neconventionalului

Istoria culorii violet începe în mod oficial în anul 1672 atunci când matematicianul și fizicianul Isaac Newton o etichetează, alături de alte 6 culori — roșu, oranj, galben, verde, albastru, indigo — definind astfel spectrul luminii vizibile. Ca lungime de undă, lumina violetă se situează în intervalul 380-450 nanometri, iar în modelul de culori RGB folosit de ecranele computerelor și televizoarelor, violetul este obținut prin amestecarea roșului cu albastrul. Culoarea violet este deseori confundată cu purpuriul dat fiind că diferențele dintre ele sunt foarte mici — în cercul cromatic folosit în mod tradițional de pictori, violetul este mai aproape de albastru, pe când purpuriul este mai aproape de roșu.

Istoria neoficială a violetului și a purpuriului este una foarte bogată — unele picturi rupestre precum cele din Pech Merle (Franța) sau din peștera El Castillo (Spania), datate la o vechime de peste 25 000 de ani, au fost colorate în aceste nuanțe, obținute din fructe de pădure de tipul murelor. Egiptenii antici combinau în același scop strugurii verzi zdrobiți și

sucul de dade. Pliniu cel Bătrân consemnează că galii obțineau violetul din afine pentru a colora vesmintele sclavilor — această nuanță se decolora însă rapid sub acțiunea razelor soarelui. În China violetul simbolizează armonia și unitatea universului, pe când în SUA și Europa această culoare este asociată cu extravaganta, ambiguitatea și neconvenționalul. De-a lungul timpului violetul și purpuriul au fost considerate culori regale, fiind preferatele împăraților romani și bizantini care purtau toge purpurii, dar mai ales datorită prețului uriaș al pigmentului roșu-violet numit și „purpuriu de Tir”. Acesta a fost obținut pentru prima dată de către fenicieni din *Bolinus/Murex brandaris*, o moluscă din regiunea orașului antic fenician Tir (Libanul de astăzi) care era atât de rară încât se spune că valoarea greutății sale în aur. Pentru obținerea colorantului, cochilia melcului trebuia spartă, după care era extras mucusul producător de colorant purpuriu și expus la lumina soarelui pentru o perioadă exactă de timp. 250 000 de moluște trebuiau să fie sacrificate pentru producția unei cantități de aproximativ 28 de grame de colorant utilizabil. Drept urmare, hainele vopsite cu acest colorant erau absurd de scumpe, o cantitate de aproximativ 453 de grame de lână purpurie costa mai mult decât venitul pe un an. În literatură, culoarea violet și-a făcut apariția în textele poetului grec Homer, acolo unde florile care aveau această culoare erau asociate zeiței Afrodita, fiind una dintre primele asocieri ale violetului cu regalitatea sau „cercurile superioare”.

Purpuriul a ieșit de sub monopolul regal în secolul al XV-lea, odată cu declinul Imperiului Bizantin, însă abia peste câteva sute de ani avea să fie disponibil cu adevărat tuturor claselor sociale.

Se spune că după o călătorie în Egipt la curtea Cleopatrei, Iulius Cezar s-a întors fascinat de nuanțele violete văzute, decretând că doar el are dreptul de a purta togi de această culoare. Violetul este o culoare ce pare exotică deoarece poate fi găsită destul de rar în natură. Tocmai de aceea regii și împărații din Persia, Egipt și Roma foloseau misterioasele nuanțe purpurii pentru a exprima calitatea lor de descendenți ai zeilor. Purpuriul a fost venerat cu precădere în Imperiul Bizantin (395—1453), perioadă când împărații purtau haine purpurii și își semnau edictele cu cerneală purpurie. De asemenea, împărăteasa năștea într-o camera purpurie, iar copiii cuplului regal erau descriși ca fiind născuți în purpură, pentru a-i distinge pe nou-născuții „aleși” de cei care și-au câștigat pe parcurs titlurile și statutul. Trendul pornit de Cezar s-a păstrat și în Evul Mediu și perioada Renașterii, violetul și purpuriul rămânând culori cu un statut special. Un caz din secolul al XVI-lea arată importanța culorii în societatea engleză: în 1547, Henry Howard, Earl de Surrey (titlu britanic superior celui de viconte și inferior celui de marchiz) a fost judecat pentru înaltă trădare împotriva regelui Henry al VIII-lea după ce fusese văzut purtând purpuriu, o culoare care putea fi purtată doar de către rege. Însă începând cu Renașterea, violetul și purpuriul și-au făcut debutul și în garderoba profesorilor universitari din Europa, dar și în marile picturi religioase ale vremii — îngerii și Fecioara Maria erau redați purtând vesminte de această culoare.

Primul violet de cobalt a diversificat paleta artiștilor din secolul al XIX-lea, deși era extrem de toxic, iar în timp a fost înlocuit cu diverși compuși precum fosfatul de cobalt. Violetul de cobalt a fost folosit de pictori precum Claude Monet (1840-1926), Georges Seurat (1859-1891) și Vincent van Gogh (1853-1890). În anul 1856 tânărul chimist britanic William Henry Perkin încerca sintetizarea chininei pentru crearea unui vaccin contra malariei, însă a reușit întâmplător să

descopere prima vopsea sintetică din anilină și una dintre primele vopsele create în întregime în laborator. Ea a fost brevetată la scară largă sub forma colorantului numit în cele din urmă moveină sau, pe scurt, mov. Noul pigment a fost rapid acceptat de către nobilimea europeană după ce Regina Victoria a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei a dat tonul purtând o rochie de mătase mov cu ocazia Expoziției Regale din 1862. Însă datorită lui Perkin, violetul putea fi produs acum printr-un proces industrial necostisitor - chimistul a construit o fabrică și a produs colorantul, revoluționând pentru totdeauna industria chimică și pe cea a modei.

După anul 1856, violetul a cunoscut o uriașă popularizare în rândul publicului larg pentru ca în secolul al XX-lea să aibă parte de o revenire regală după ce a fost purtat de regele George al VI-lea în portretul său oficial, dar și de către Elisabeta a II-a cu ocazia încoronării sale din 1953. Mai târziu miscarea sufragetelor a folosit culorile purpuriu, verde și alb în lupta pentru dobândirea dreptului de vot pentru femei. La sfârșitul anilor '60 violetul a devenit culoarea cel mai des asociată mișcărilor comunității gay, dar și culturii psihedelice americane din anii 1960-1970, piesa din 1967 a lui Jimi Hendrix, „Purple Haze”, fiind deseori interpretată ca promotor al schimbării sociale, muzicale și artistice. În 2018, Pantone a desemnat ultravioletul drept culoarea anului datorită capacității nuanțelor de violet și purpuriu de a simboliza contracultura, neconvenționalul și individualismul.

Culoarea violet combină calmul albastrului cu energia puternică a roșului, fiind asociată - pe bună dreptate dacă luăm în considerare remarcabila sa istorie - cu regalitatea, noblețea, luxul, puterea, ambiția, bogăția, dar și extravaganța, creativitatea, independența, înțelepciunea, imaginația, spiritualitatea și transformarea sau progresul. Violetul și-a păstrat semnificația, fiind până în prezent asociat în marketing cu valoarea premium a produselor promovate. Totodată, violetul este o culoare extravagantă și sofisticată, asociată de către generațiile tinere cu ideile de inovație sau rebeliune.